УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

5. 05. 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Одлуком од 15. 04. 2015. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је Љубица Ђурић пријавила под насловом: "Граматикализација броја 'један' у српском као балканскословенском језику у поређењу с француским: ареална и типолошка перспектива".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Веран Станојевић, ванредни професор, ужа научна област Романистика (датум избора у звање 10. 03. 2015.), Филолошки факултет Универзитета у Београду (ментор).
2. др Весна Половина, редовни професор, ужа научна област Општа лингвистика (датум избора у звање 18. 05. 2001.), Филолошки факултет Универзитета у Београду.
3. др Биљана Сикимић, научни саветник, ужа научна област Балканологија (датум избора у звање 18.02.2015.), Балканолошки институт САНУ, Београд.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Љубица (Зоран) Ђурић рођена је у Београду 21.06. 1985. На Филолошком факултету у Београду завршила је основне студије на Катедри за ошшту лингвистику и на Катедри за романистику и стекла стручни назив Дипломираног филолога опште лингвистике (2009) и Професора француског језика и књижевности (2011). На докторске студије на Филолошком факултету у Београду уписала се 2011. године. Од 2006/07 до 2009. стипендисткиња је Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка, а за период од 2007. до 2009. имала је стипендију Фондације за студије наука и уметности САНУ. Од 20. 07. 2014 до 10. 08. 2014. користила је стипендију за међународни семинр учења бугарског језика. Од 2013. до 2014. ради као истраживач приправник, а од 2014. као истраживач сарадник на Балконолошком институту САНУ (пројекат "Језик, фолклор, миграције на Балкану", под руководством др Биљане Сикимић, научног саветника).

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

- 2012
  - [приказ] Jack Feuillet: *Linguistique comparée des langues balkaniques*, *Lingvističke aktuelnosti* 21, 2012. 69-71.
- 2013
  - „Рак и жаба у свадбеном контексту". У: Мирјана Детелић, Лидија Делић, ур. *Aquatica*. Београд: Балканолошки институт САНУ, 2013. 173-190.
  - [приказ] *Književna životinja. Kulturni bestijraij II. dio.* [Litterary Animal. A Cultural Bestiary, Part 2]. Ed. by Suzana Marjanić and Antonija Zaradija Kiš. Zagreb: Croatian University Press and Institute of Ethnology and Folklore Research, 2012. Pp. 1144. U: *Balcanica* XLIV (2013): 461-463.

ISSN 0350-7653 UDC 930.85(4-12)

- У припреми за 2015:
  - „Metaforička i metonimijska konceptualizacija *ljubavi* u tekstovima turbo-folk pesama ženskih izvođača“ (у коауторству с Младеном Ћиришћем) за зборник са скупа *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 4.*
  - „Генеричке реченице са *један/един* у српском и бугарском“ за интернет часопис Littera et Lingua.
  - „Псовка као говорни и фолклорни жанр на примеру 'јебем ти сунце'“ (у коауторству с Маријом Илић) за зборник са скупа *Савремена српска фолклористика II.*

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, комисија сматра да Љубица Ђурић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Веран Станојевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду (Катедра за за романистику).

Проф. др Веран Станојевић предаје синтаксу француског језика на Катедри за романистику Филолошког факултета. Поред темпоралне проблематике, предмет његових научних интересовања је и номинална семантика у француском и у српском, тј. различити аспекти значења именичких синтагми, као што су: референцијалност и нереференцијалност, одређеност и неодређеност, те номинална детерминација. Радове објављује у угледним научним часописима и зборницима у земљи и иностранству. Један је од уредника специјалног броја угледног француског лингвистичког часописа *Langue française* (бр. 179) са СЦИ листе (http://ip-science.thomsonreuters.com/mjl/publist_ah.pdf). Учествовао је у уређивању тематског блока часописа *Филолошки преглед* (бр. 39). Предавања по позиву из француске лингвистике држао је на Универзитету Париз 4-Сорбона (2001, 2002. и 2011. године), на Универзитету у Женеви (2006. и 2007. год.) и на Универзитету у Нојшателу (2007. год.). Члан је уређивачког одбора научних часописа *Анали Филолошког факултета* (од 2010. год.) и *Лингвист* (од 2013. год.). Био је члан научних одбора више међународних конференција у земљи и иностранству. Рецензент је радова већег броја тематских зборника са међународних научних конференција, а писао је рецензије и за белгијски научни часопис *Travaux de linguistique* и амерички часопис *Balkanistika*. Др Веран Станојевић је члан истраживачке групе *Семантика и моделизација* при Лабораторији за формалну лингвистику у Паризу (GDR *Sémantique et modélisation*, Laboratoire de Linguistique Formelle, Paris), као и Друштва за примењену лингвистику Србије. Од 2010. учествује на два национална и на два међународна научна пројекта. У последњем петогодишњем периоду објавио је 36 радова у научним часописима и зборницима у земљи и иностранству и учествовао са рефератима на 24 научна скупа. До сада је био ментор две одбрањене докторске дисертације, а у последњем петогодишњем периоду учествовао је у одбранама 6 докторских дисертација и 4 магистарска рада.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради

докторска дисертација

Монографска публикација:

1. *Les noms de nombre en français. Essai de sémantique formelle,* Филолошки факултет у Београду, Београд 2007, 250 стр.

Чланци:

2. „О генеричким реченицама", *Српски језик*, 1-2, Beograd, 1998., стр. 223-236.
3. „Денотациони и динамички аспекти значења кардиналних бројева", *Научни састанак слависта у Вукове дане* 35/1, Beograd, 2006, стр. 305-314.
4. „О начинима обележавања дистрибутивне и колективне интерпретације плуралних номиналних синтагми", *Зборник Матице српске за лингвистику и филологију* 49/2, Нови Сад, 2006. стр. 7-19 (у коауторству са Т. Ашић).
5. „Bare and modified cardinal numerals in Serbian: Semantic challenges and interpretative differences", *Balkanistika 21*, The South East European Studies Association, The University of Mississippi, 2008., стр. 125-150.
6. „Sur le sens des SN pluriels en français: peut-on marquer les lectures distributive et collective?", *Токови у савременој романистици,* Филолошки факултет у Београду и Друштво за културну сарадњу Србија-Француска, Beograd, 2008. стр. 217-233.
7. „Члан, аспекат и време у француском", *Наука и настава на универзитету*, 3/1, Пале, 2009. стр. 121-133.
8. „О игнеративној компоненти значења лексеме *нешто* у прилошкој употреби", *Научни састанак слависта у Вукове дане,* 37/1, Београд, 135-147.
9. „О неким аспектима референцијалности у француском и у српском језику", *Интердисциплинарност и и јединство савремене науке*, књига 4, том 1, Унивезитет у Источном Сарајеву, Пале, 2010, стр. 155-167.
10. „Le concept saussurien et l'opposition conceptuel-procédural", *Српски језик* XVI, Beograd 2011. стр. 55-68, ISSN 0354-9259=Srpskijezik. (у коауторству са Т. Ашић)
11. „Одређени члан у француском језику и проблем идентитета", *Наука и идентитет*, Зборник радова са научног скупа (Пале, 21. и 22. мај 2011), Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Пале 2102. стр. 259-272, ISBN 978-99938-47-42-7.
12. „Асоцијативна анафора у српском и у француском језику", *Српски језик, књижевност и уметност*, Зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на ФИЛУМУ у Крагујевцу (28-29. X 2011), Књига 1: Структурне карактеристике Српског језика, Крагујевац 2012, стр. 421-430.
13. „De la référence définie en serbe par comparaison avec le français", *Les Etudes françaises, aujourd'hui*, Faculté de Philologie de l'Université de Belgrade, Association de coopération culturelle Serbie-France, 2012, pp. 271-283. ISBN 978-86-6153-115-6.
14. „Quelques aspects de l'indéfinitude en français et en serbe", *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, knjiga XXXVII/3, 59-71, Novi Sad, 2013, ISSN 0374-0730.
15. „O numeričkim modifikatorima u srpskom i u francuskom", *Jezici i kulture u vremenu i prostoru* II/2, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2013, str. 117-126. ISBN 978-86-6065-179-4.

Комисија сматра да др Веран Станојевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Контрастивна лингвистика, семантика, француски језик.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе "Граматикализација броја 'један' у српском као балканскословенском језику у поређењу с француским: ареална и типолошка перспектива" прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

У раду се истражују они аспекти категорије неодређености који су релевантни за утврђивање граматичког статуса речи 'један' у српском као балканском словенском језику у поређењу са другим балканским словенским језицима (бугарски, македонски) и у поређењу са француским језиком као језиком са чланским системом. Идеја за рад потиче од Фридмана (Friedman 2003), према коме се у балканским словенским језицима одвија процес граматикализације броја 'један' у неодређени члан. Иако је ова појава типолошка, Фридман сматра да се, када су балкански словенски језици у питању, она одвија у контексту Балканског језичког савеза, односно, да се може посматрати као балканизам. Међутим, граматикализација 'један' у неодређени члан у бугарском и македонском контроверзно је питање иако оба језика поседују одређени члан у свом систему. У књижевном српском, који неки аутори (нпр. Sandfeld 1930, Mišeska Tomić 2006) сматрају балканским језиком док га други (нпр. Feuillet 2012, Асенова 2002, Friedman 2006) сврставају у периферне чланове Балканског језичког савеза, питање је још сложеније пошто одређеног члана нема, али се обрасци употребе *један* у великој мери поклапају с употребом *еден* односно *един* у македонском и бугарском. Ипак, истраживачи који су се бавили лексемом *један* у српском књижевном језику (нпр. Ивић 1971, Чудомировић 2012) махом закључују да *један* није неодређени члан, али аргументи које пружају нису убедљиви: тако, Ивић каже да *један* не може бити неодређени члан зато што српски језик нема одређени члан, и зато што се не користи у генеричким реченицама, а Чудомировић да *један* није претрпело 'фонолошке и морфолошке измене типичне за овакав развој' као што су фонолошка редукција, губитак акцента, деклинације, или различитих облика за род (Чудомировић 2012: 344). Међутим, Ивић не узима у обзир да постоје како језици који имају само одређени, тако и језици који имају само неодређени члан (на пример, бугарски, старогрчки с једне, турски с друге стране). Стога, постојање једног није предуслов за постојање другог. Чудомировић се очигледно позива на факторе који важе за енглески језик - наиме, неодређени члан се није фонолошки редуковао у многим другим језицима, на пример француском, шпанском, немачком, а деклинацију и облике за род је изгубио само када су деклинација и облици за род нестајали у језику као систему. У раду се на основу јасно дефинисаних лингвистичких критеријума испитује статус речи 'један' у балканским словенским језицима и покушава се, поред осталог, одговорити на питања: Које место заузима 'један' у систему изражавања неодређености? Где је граница између неодређене заменице и неодређеног члана?

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила библиографију од 65 библиографских јединица

релевантних за истраживање које наводимо у доњем тексту с обзиром на њихову релевантност за ово истраживање:

1. Асенова, Петя. *Балканско езикознание.* Велико Търново:Faber, 2002.
2. Burton-Roberts, Noel. „On the generic indefinite article“. *Language* 52.3 (1976): 427-448.
3. Bybee, Joan, Revere Perkins and William Pagliuca. *The Evolution of Grammar: Tense, Aspect and Modality in the Languages of the World.* Chicago/London: University of Chicago Press, 1994.
4. Carlier, Anne, and Michèle Goyens. „De l'ancien français au français moderne: régression du degré zéro de la détermination et restructuration du système des articles“. *Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain* 24.3-4 (1998): 77-112.
5. Carlier, Anne. „Les articles *du* et *des* en synchronie et en diachronie: une analyse de leur résistance à l'interprétation générique“. *Revue Romane* 35.2 (2000): 177-206.
6. Carlier, Anne. „La genèse de l’article *un*”. *Langue Française* 130 (2001): 65-88.
7. Carlier, Anne. "From preposition to article: The grammaticalization of the French partitive." *Studies in Language* 31.1 (2007): 1-49.
8. Carlier, Anne, and Walter De Mulder. "The emergence of the definite article: ille in competition with ipse in Late Latin." *Subjectification, Intersubjectification and Grammaticalization. Topics in English Linguistics.* Davidse, Kristin, Lieven Vandelanotte, and Hubert Cuyckens, eds. Berlin: Mouton De Gruyter, 2010. 241-275.
9. Carlier, Anne. „Grammaticalization in progress in Old French: indefinite articles”. *Research on Old French: The state of the art*. Ed. Deborah Arteaga-Capen. Springer, 2013. 45-60.
10. Carlson, Gregory N., and Francis Jeffry Pelletier, eds. *The Generic Book*. Chicago/ London: The University of Chicago Press, 1995.
11. Cohen, Ariel. „On the generic use of indefinite singulars.” *Journal of Semantics*. 18.3 (2001): 189-209.
12. Corblin, Francis. *Indéfini, défini et démonstratif*. Genève : Droz, 1987.
13. Corblin, Francis. *Les formes de reprise dans le discours. Anaphores et chaînes de référence.* Rennes: Presses universitaires, 1995.
14. Dahl, Östen. „On generics”. *Formal Semantics of Natural Language.* Ed. Edward L. Keenan. Cambridge: Cambridge University Press, 1975. 99-111.
15. Dobrovie-Sorin, Carmen and Claire Beyssade. *Redefininf Indefinites.* Springer, 2012.
16. Feuillet, Jacques. *Linguistique comparée des langues balkaniques.* Paris: Institut d’études slaves, 2012.
17. Friedman, Victor. „The Question of a Bulgarian Indefinite Article”. *Bulgaria past & present. Studies in History, Literature, Economics, Music, Sociology, Folklore & Linguistics*. Ed. Thomas Butler.Columbus, Ohio: American Association for the Advancement of Slavic Studies,1976. 334-340.
18. Friedman, Victor. „’One’ as an Indefinite Marker in Balkan and non-Balkan Slavic”. Прилози 28.1 (2003): 109-151.
19. Friedman, Victor. „Balkans as a Linguistic Area“. In: Keith Brown, ed. *Encyclopedia of Language & Linguistics*. Vol. 1. 2nd edition. Oxford: Elsevier, 2006. 657-672.
20. Galmiche, M.„Phrases, syntagmes et articles génériques”. *Langages* 79 (1985): 2-39.
21. Geist, Ljudmila. „Predication and Equation in Copular Sentences: Russian vs. English”. *Existence: Semantics and Syntax*. Eds. Comorovski, Ileana and Klaus von Heusinger. Springer: Netherlands, 2007. 79–105.
22. Geist, Ljudmila. „Bulgarian *edin*: the Rise of an Indefinite Article“. *Formal Description*

of Slavic Languages: *the Ninth Conference. Proceedings of FDSL 9.* Ed. Uwe Jughanns *et al*. Göttingen, 2013. 125-148.

23. Gorishneva, Elena. „ONE: Between Numeral, Indefinite Marker and Intensifiers". *Multilingualism. Proceedings of the 23rd Scandinavian Conference of Linguistics.Uppsala University 1 – 3 October 2008*. Eds. Anju Saxena & Åke Viberg. Uppsala: Acta Universitatis Uppsaliensis, 2009. 37-50.
24. Haspelmath, Martin. *Indefinite Pronouns.* Oxford University Press, 1997.
25. Heim, Irene. *The Semantics of Definite and Indefinite Noun Phrases.* New York/London : Garland Publishing, Inc., 1988.
26. Heine, Bernd. *Cognitive Foundations of Grammar*. New York/Oxford: Oxford University Press, 1997.
27. Hopper, Paul J. and Elizabeth Closs Traugott. *Grammaticalization.* 2nd edition. New York: Cambridge University Press, 2003.
28. Ивић, Милка. „Лексема *један* и проблем неодређеног члана". *Зборник за филологију и лингвистику* XIV.1 (1971): 103-119.
29. Ivić, Milka. „On referentially used nouns and the upgrading/downgrading of their identificatory force". *Yugoslav General Linguistics*. Ur. MilošRadovanović. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1989. 91-99.
30. Ivić, Milka. „Srpsko *jedan* / bugarsko *един* u ulozi odredbe predikatske imenice". *O zelenom konju*. *Novi lingvistički ogledi.* Ur. Ivan Čolović. Beograd: Slovograf, 1995. 217-224. [*Съпоставително езикознание*15.3-4 (1990): 53-55]
31. Kleiber, Georges. 2001. „Indéfinis: lecture existentielle et lecture partitive". *Typologie des Groupes Nominaux* ed. by Georges Kleiber, Brenda Lacaand Liliane Tasmoski, Presses Universitaires de Vincennes, 47-97.
32. Lamiroy, Béatrice, and Walter De Mulder. „Degrees of grammaticalization across languages". *The Handbook of Historical Linguistics.* Narrog, Heiko & Bernd Heine, eds. Oxford: Oxford University Press, 2011. 302-317.
33. Lehmann, Christian. *Thoughts on Grammaticalization.* Second, revised edition. Erfurt: Seminar für Sprachwissenschaft der Universität, 2002.
34. Lyons, Christopher. *Definiteness.* Cambridge University Press, 1999.
35. Lyons, John. *Semantics*. 2 vols. Cambridge/ London/ New York/ Melbourne: Cambridge University Press, 1977.
36. Mari, Alda. "Analyticity under perspective: indefinite generics in French." *Proceedings of SuB12* (2008): 414-429.
37. Mari, Alda. „Analyticity and 'in virtue of' Generalizations in French". *Proceedings of the 26th West Coast Conference on Formal Linguistics*.Ed. Charles B. Chang and Hannah J. Haynie. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 2009. 357-365.
38. Mari, Alda, Claire Beyssade and Fabio del Porte, eds. *Genericity*. Oxford University Press, 2013.
39. Mišeska Tomić, Olga. *Balkan Sprachbund Morpho-syntatctic Features*. Springer, 2006.
40. Mladenova, Olga. *Definiteness in Bulgarian*. *Modelling the Process of Language Change.* Berlin/ New York: Mouton de Gruyter, 2007.
41. Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.
42. Ницолова, Руселина. *Българска граматика. Морфология*. София: Университетско издавателство „Св. КлиментОхридски", 2008.
43. Пипер, Предраг, Ивана Антонић, Владислава Ружић, Срето Танасић, Људмила Поповић, Бранко Тошовић. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. У редакцији Милке Ивић. Београд: Институт за српски језик САНУ/ Београдска

књига/ Матица српска, 2005.
44. Поварницина, Марина. „Кон употребата на *еден* како показател на неопределеноста во македонскиот јазик.“ *Studia linguistica Polono-Meridianoslavica* 8 (1996): 59-67.
45. Попов, Бојан: „Положај српскохрватског језика у балканском језичком савезу“. *Јужнословенски филолог* ХЛ (1984): 21-43.
46. Ро Хауге, Хетил. „Опит за тълкуване на генеричната употреба на *един* в българския език“. *Доклакди 3. Съвременен български език. Втори международен конгрес по българистиката*. София: БАН, 1987. 442-445.
47. Sandfeld, Kr. *Linguistique balkanique: problèmes et résultats.* Paris, 1930.
48. Stanojević, Veran. „Mogućnost i ograničenja upotrebe francuskog člana u sferi posebnog”. *Glossa* 2.2-3 (1996): 35-46.
49. Stanojević, Veran. „O generičkom članu u generičkim iskazima u francuskom”. *Glossa* 3.2 (1997): 11-20.
50. Stanojević, Veran. „O kvantitativnoj prirodi neodređenog i određenog člana u francuskom jeziku”. *Филолошки преглед* 25.1 (1998): 87-104.
51. Stanojević, Veran. „Les propriétés sémantiques des déterminants et la distinction indéfini - défini”. *Филолошки преглед* 28 (2001): 111-123.
52. Stanojević, Veran. *Les noms de nombre en français. Essai de sémantique formelle.* Beograd: Filološki fakultet, 2007.
53. Stanojević, Veran. „De la référence définie en serbe par comparaison avec le français“. *Les études françaises aujourd'hui.* Belgrade: Faculté de Philologie et Association de coopération culturelle Serbie-France, 2012. 271-283
54. Stanojević, Veran. „Quelques aspects de l'indéfinitude en français et en serbe”. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду* 38.4 (2013): 59-71.
55. Stanojević, Veran. „O numeričkim modifikatorima u srpskom i u francuskom”. *Језици и културе у времену и простору: тематски зборник 2.* Ур. Гурудић, Снежана и Марија Стефановић. Нови Сад: Филозофски факултет, 2013.117-126.
56. Станојевић, Веран. 1998. „О генеричким реченицама“.*Српски језик* 3.1-2 (1998): 223-236.
57. Станојевић, Веран и Тијана Ашић. „Изрази било ко/шта/који, негација и аспект”. *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика : зборник радова.* Ур. Предраг Пипер. Београд : САНУ, 2006. 301-319.
58. Станојевић, Веран и Тијана Ашић. „О начинима обележавања дистрибутивне и колективне интерпретације плуралних номиналних синтагми”. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 49.2 (2006): 7-19.
59. Станојевић, Веран. „Члан, аспекат и време у француском језику”. *Наука и настава на универзитету. Том 1, Филолошке науке : зборник радова са Научног скупа, Пале, 17-18. мај 2008.* Ур. Милош Ковачевић. Пале: Филозофски факултет, 2009. 121-133.
60. Станојевић, Веран. „О неким аспектима референцијалности у француском и српском језику”. *Интердисциплинарност и јединство савремене науке. Том 1, Филолошке науке : зборник радова са научног скупа (Пале, 22-24. мај 2009.)* Ур. Милош Ковачевић. Пале: Филозофски факултет, 2010. 155-167.
61. Станојевић, Веран. „Одређени члан у француском и проблем идентитета”. *Наука и идентитет. Филолошке науке : зборник радова са Научног скупа, (Пале, 21-22. мај 2011.)* Ур. Милош Ковачевић. Пале: Филозофски факултет, 2012. 259-272.
62. Станојевић, Веран. „Асоцијативна анафора у српском и француском језику” *Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са ВИ међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 28-29. X 2011. Књ.*

1, Структурне карактеристике српског језика. Ур. Милош Ковачевић. Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет : Скупштина града, 2012. 421-430.

63. Тополињска, Зузана. „Мак. *еден* – неопределен член?“*Македонски_јазик.* 32-33 (1982): 705-715.
64. Weiss, Daniel. „The Rise of an Indefinite Article. The Case of Macedonian *eden*”. *What makes Grammaticalization?A Look from its Fringes and Components.* Eds. Walter Bisang, Nikolaus P. Himmelmannand, BjörnWiemer. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter, 2004. 139-165.
65. Чудомировић, Јован. „О полифункционалности лексеме *један* у српском језику”. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 41.3 (2012): 319-346.

1. Циљеви истраживања

Кандидаткиња жели да покаже да се поређењем употреба неодређеног члана у француском са употребама ‘један’ у балканским словенским језицима може одговорити на фундаментално питање да ли се и у коликој мери ‘један’ користи као неодређени члан у балканским словенским језицима, а посебно српском. Циљ истраживања је утврдити у којој мери схеме граматикализације речи ’један’ у неодређени члан које се предлажу у релевантној литератури одговарају стању које затичемо у српском и другим балканским словенским језицима, с једне стране, и, с друге, показати да је граматикализација ’један’, иако типолошка појава, у српском језику ’ојачана’ у контексту Балканског језичког савеза.

2. Хипотезе

Кандидаткиња Љубица Ђурић намерава да испита следеће хипотезе о фазама граматикализаце речи ‘један’. Од квантификације, што би била почетна фаза, када је ’један’ број, прелази се на другу фазу - фазу референцијалне употребе, када се ’један’ користи као презентативни маркер – дакле, за увођење појма у дискурс (под термином 'дискурс' кандидаткиња подразумева неодређен број повезаних реченица које формирају кохерентну језичку продукцију, било да је она у форми конверзације, монолога или писаног текста (Langacker 2008 : 457)), а затим и као маркер специфичности, да означи да је уведени појам познат говорнику. У трећој фази ’један’ почиње да се користи нереференцијално, као маркер неспецифичности: у предикативној употреби, у генеричким синтагмама, затим под домашајем модала или негације, и, на крају, као члан. У балканским словенским језицима ’један’ (*један*, *един*, *еден*) се заиста користи нереференцијално у предикативној и генеричкој употреби. Међутим, нити се користи у подједнакој мери у сва три језика, нити су појмови „предикативно“ и „генеричко“ довољно разложени у литератури о граматикализацији као процесу. Наиме, ’један’ се може користити у предикативним и генеричким синтагмама само под одређеним (семантичким) условима, а ти услови не ограничавају само употребу ’један’ у балканским словенским језицима, већ и у језицима у којима је ’један’ потпуно граматикализовано у неодређени члан, као што је то француски.

3. Очекивани резултати

Није тешко уверити се у сврсисходност истраживања у којем се пореди ситуација у балканским словенским језицима са ситуацијом у једном језику у коме је граматикализација ’један’ у неодређени члан одавно завршена, а притом се може пратити кроз текстове, и у коме постоје бројна истраживања управо на тему како одређеног тако и неодређеног члана - као што је то случај у француском. Овим истраживањем

кандидаткиња жели прецизније да одреди статус лексеме *један* у савременом српском језику и, поређењем српског с француским и другим балканским словенским језицима, додатно расветли процес граматикализације од броја ка неодређеном члану уопште, и тако допринесе истраживању неодређености и граматикализације како на ареалном тако и на типолошком плану. Може се очекивати, на основу прелиминарних истраживања која је кандидаткиња спровела на обимном корпусу језичких чињеница да се граматикализациона шема модификује с обзиром на параметар генеричности, као и да је примарни контраст присутво-одсуство члана, а не сама опозиција одређени-неодређени члан. Сем тога, изгледа да је разлика члан-заменица више терминолошке него суштинске природе.

4. План рада

После увода, у коме ће се дати преглед досадашњих истраживања ове теме у испитиваним језицима, рад ће бити подељен на већа поглавља према врсти речи ’један’ а унутар те поделе предложиће се подела према фазама граматикализације. У сваком поглављу упоређиваће се статус речи ’један’ у српском према другим балканским словенским језицима и према француском. Примери би били углавном конструисани, али, како језичка промена углавном почиње из говорног језика, за одређене употребе ће се наводити примери из говорног језика или дневне штампе. План рада:

I. Увод – преглед истражености теме посебно у балканским словенским језицима; излагање хипотеза и циљева рада: о граматикализацији, неодређеном члану, балканизмима (тј. сличностима насталим захваљујући контакту) и типолошким сличностима између језика.

II. ’Један’ као број – да ли је број неодређен детерминатор? У чему је разлика између ’један’ као броја и ’један’ као детерминатора?

   1) ’Један’ у француском
   2) ’Један’ у српском
   3) ’Један’ у бугарском
   4) ’Један’ у македонском
   5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима
   6) Поређење БС језика са француским

III. ’Један’ као детерминатор/ придевска заменица – уз које врсте именица се може употребити, осим уз заједничке? Под којим условима се може употребити уз властите, апстрактне или градивне? Да ли може да има множину? Шта је са спојевима ’један’ са другим бројевима (или заменицама?) типа *један други* (*un autre*), које још Даничић спомиње као варваризам настао према немачком, док за исту конструкцију у румунском Поп каже да је преузета из француског?

1. ’Један’ као презентативни маркер (*Био једном један цар...*) – увођење новог

референта у дискурс; поређење са *неки.*

1) ’Један’ у француском
2) ’Један’ у српском
3) ’Један’ у бугарском
4) ’Један’ у македонском
5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима
6) Поређење БС језика са француским

2. ’Један’ као маркер специфичности (*Ана хоће да се уда за (једног) Руса/ Anne veut marier un Russe*) – познатост говорнику; поређење са *неки.*

1) ’Један’ у француском
2) ’Један’ у српском
3) ’Један’ у бугарском
4) ’Један’ у македонском
5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима
6) Поређење БС језика са француским

3. ’Један’ у предикативној употреби (*Jean est médecin* vs. *Jean est un médecin que j’ai rencontré hier*) – разлика између предикационих и идентификационих копулативних реченица; афективне употребе типа *Ти си један кретен*, и ширење приче на вокативе у којима је ’један’ употребљено афективно, типа *Будало једна*.

1) ’Један’ у француском
2) ’Један’ у српском
3) ’Један’ у бугарском
4) ’Један’ у македонском
5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима
6) Поређење БС језика са француским

4. ’Један’ у генеричкој употреби – типови генеричности (генеричких синтагми и реченица); апекат, време и модални глаголи у генеричким реченицама; које врсте генеричких реченица погодују употреби генеричких синтагми са ’један’.

1) ’Један’ у француском

2) ’Један’ у српском

3) ’Један’ у бугарском

4) ’Један’ у македонском

5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима

6) Поређење БС језика са француским

5. ’Један’ под домашајем модала или негације (*Elle veut marier un médecin* (n’importe quel)). Ова употреба нема паралелу у БС језицима – барем не са ’један’. Која се средства користе у БС језицима када је дата синтагма под домашајем модала или негације?

   1) ’Један’ у француском

   2) ’Један’ у српском

   3) ’Један’ у бугарском

   4) ’Један’ у македонском

   5) Синтеза: ’један’ у балканским словенским језицима

   6) Поређење БС језика са француским

6. ’Један’ у систему неодређених заменица (Haspelmath 1997)

   1) ’Један’ као именичка заменица – нпр. *Тражио сам му новине и он ми је донео једне.* вс. *Тражио сам му новине и он ми их је донео*. (Ивић 2006) – анафорско ’један’ за неодређеност, лична заменица за одређеност.

      - *један... други*

   2) ’Један’ као неодређена придевска заменица (тј. детерминатор)

      - Неодређене и одређене придевске заменице (детерминатори) у српском: спојеви *тај неки* и *тај један*

7. ’Један’ као члан – У чему је разлика између неодређене придевске заменице/ детерминатора и члана? Шта члан чини чланом, на синтаксичком и семантичком плану? – на примеру француског језика. Шта од тога постоји у српском, и, шире, у БС језицима?

IV. Закључак

5. методе истраживања

Кандидаткиња ће у својој дисертацији користити дескриптивни приступ, тј. описиваће лингвистички статус речи ’један’ у савременом српском језику у корелацији са стањем у савременим балканским словенским језицима како би добијене резултате упоредила са стањем у француском језику, што значи да ће у раду примењивати и методологију контрастивне анализе.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је **Љубица Ђурић** подобна за израду докторске дисертације

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **Језик, књижевност, култура**.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **проф. др Веран Станојевић** подобан за ментора предложене докторске дисертације

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Љубице Ђурић и предложене теме докторске дисертације “**Граматикализација броја ‘један’ у српском као балканскословенском језику у поређењу с француским: ареална и типолошка перспектива**”, а да се за ментора именује др Веран Станојевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

1. др Веран Станојевић, ванредни професор

2. др Весна Половина, редовни професор

3. др Биљана Сикимић, научни саветник